

Роздуми...Думки...Думи...

Діаріуш

президента НаУКМА

№ 4

30.04.2002

МОСКВІАДА НА УКРАЇНСЬКОМУ ТЛІ, АБО ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ УЧАСТЬ...

Не був у Москві 9 років. Тому прийняв із зацікавленням запрошення взяти участь у днях української книги в рамках III Конгресу українців Росії (презентації *Енциклопедії Києво-Могилянської академії в іменах і журналу Кіно-Театр*, а також моя доповідь на сучасну політичну ситуацію в Україні).

Остання відбулася 19 квітня в Будинку дружби з народами зарубіжних країн. Ой, як незатишно почуваються українці в Росії... Деталь: хоча з Воздвиженки був відкритий центральний вхід до цього колишнього особняка Морозова, майже всі учасники зібрання, присвяченого 80-літтю Української Бібліотеки в Москві, заходили через бічний вхід. Гадаю, просто не вірили, що для них відчинять парадний... Представники російської влади на зібрання не прийшли, бо чим похвалитися перед українцями? Уже 13 років бореться за відродження Української Бібліотеки невтомний ентузіаст Юрій Кононенко, а російська влада практично нічим не допомагає. Вся енергія останньої спрямовується на волення з приводу нібито утисків росіян в Україні. До речі, нарешті я збагнув, що мають на оці "ультрарусские", коли говорять, приміром, про те, що в Криму немає російських шкіл. Виявляється: "Хоча там і преподают на русском языке, ничего русского в них нет. Следует, чтобы они находились в ведомстве Министерства образования России". Отакої...

Утім і наші достойники не дуже жалували Конгрес. Український віце-прем'єр розповів про феноменальний успіх на виборах тих, що "за еду" і з милою посмішкою залишив Конгрес слідом за своєю російською колегою. Як у найпопулярніших традиціях радянської доби: секретар ЦК, що курирує відповідний напрям, після виступу і одної-двох подяк на свою адресу, як правило, покидав зібрання. Слухати, що думають "в низах" та про їхні проблеми, не прийнято. Та й навіщо? Там своє життя, а ми гнемо свою лінію. Ми знаємо, що нам треба! До речі, мовна помилка з інформації в "Україні молодій" від

20 квітня невинно промовиста: "Відбулася участь віце-прем'єрів Росії і України Валентини Матвієнко і Володимира Семиноженка".

Подвійні стандарти живуть і процвітають в обох номенклатурах. Український віце-прем'єр вітав українців Росії, а хвалив малоросійські земляцтва, які нині створюються в Росії і мають неприхований антиукраїнський за своєю сутністю характер. Російське телебачення ганить комуніста Зюганова, навіть знущається над ним. І тут же радісно повідомляє, що в Україні відновлена справедливість - головного кримського комуніста суд визнав обраним на виборах. І це найголовніша приємна новина дня...

Презентація "*Енциклопедії*" хоч і відбулася не в масовій аудиторії, проте відгук в інтернет виданні "Мир истории" (www.tellur.ru/-/historia) з'явився того ж дня. Такої оперативності й нам треба повчитися. Гадаю, будуть і рецензії.

Кінорежисер Ролан Сергієнко, головний редактор Лариса Бреховецька, Юрій Кононенко під час презентації журналу «Кіно-Театр».

Найцікавішою виглядала презентація *Кіно-Театру*. Відбувалася вона в потужній творчій аурі - музей Цветаєвої в Борисоглібському провулку, будинок, де Марина Іванівна прожила від 1914 до 1922 р. Дух високої поезії незникомий і він створював атмосферу піднесеності, яка виразно контрастувала з тим, що нині відбувається за вікном...

КАРЛОС ПАСКУАЛЬ У НАУКМА

11 квітня в НАУКМА посол США в Україні вголосив доповідь «Україна – США: погляд у майбутнє». Такі зустрічі завжди цікаві, але ця додатково інтригувала ще й тим, що була першим виступом впливового дипломата після наших парламентських виборів. Пан Паскуаль був вельми дипломатичним у своїх політичних оцінках і висловлюваннях. Порівняйте з воланнями представників Росії і ви зрозумієте, хто реально втручається у наші внутрішні справи. Почав виступ американський посол так: As I go around town I often ask businesses about what are some of the universities that they really admire because of students who come from there - not only learn technical knowledge, but learn how to think critically; people who can be the leaders for the next generation of Ukraine. Of course, President Bryukhovetskyv said. "I could have told you that". And I told him, "Yes, but what counts here is that these businesses tell me that, and that's a tribute to you and the way that you run this institution." It's a tribute to all of the students who are here, because it shows that you are recognized for your skills, and those who have graduated from here have been recognized for their skills. Пан посол зробив запис у книзі почесних гостей НАУКМА: Congratulations on building the future of Ukraine. You are helping Ukrainians think critically about their future. And as they move into leadership positions, I have no doubt that they will make Ukraine more prosperous and recognized as a European state.

...У НАСТУП З АКТОВОГО ЗАЛУ «КИЄВО-МОГИЛЯНКИ» -

так в «Україні молодій» підписане фото до репортажу про зустріч переможців українських виборів, Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна», що відбулася 17 квітня в НАУКМА. Судити про неї може лише з преси, відгуків присутніх і стенограми виступу лідера, оскільки перебував цього дня в Москві. Непристойно роздратована реакція «Киевских ведомостей» («Актывый зал Киево-Могилянської академії поступенно превращается в центральный офис блока «Наша Україна».) свідчить про розгубленість і переляк тих, хто за газетою стоїть. Паніка і скандал: «Екс-премьер впервые позволил себе резко критиковать Президента и его соратников из блока «За единую Украину!»».

Справді, Віктор Ющенко був жорстким і недвозначним: «Влада, яку закон визначив гарантом дотримання конституційних норм, безсоромно ці права порушувала. Такій владі 31 березня народ, по суті, висловив недовіру». Таким ми й хочемо його бачити.

Вітаючи Блок Віктора Ющенка з перемогою, хочу побажати поєднання зваженості з

рішучістю. Й усвідомлення того, що владу беруть силою, а утримують мудрістю.

Вітаю професорів НАУКМА В.Мусіяку та В.Стретовича, які стали депутатами. А тих із могилянців, кому не вдалося перемогти на виборах, - не відчаюватися. Ви також працювали заради перемоги, заради руху України до омріяних нашим народом ідеалів. Попереду ще буде багато можливостей.

ПРО БАТЬКІВ ПЕРЕМОГИ...

За відомим афоризмом... З подивом почув 22 квітня по українському радіо фрагмент виступу Бориса Олійника, в якому з гордістю оповідалося, ніби він особисто і очолюваний ним Фонд культури добилися від міністра оборони СРСР Язова рішення про закриття Військово-морського політичного училища (десь у 1989 р.) і повернення ним приміщень Києво-Могилянській академії. Поет-академік, поет-комуніст ніколи раніше не декларував прихильності до НАУКМА. Чим же викликана ця легенда? Адже ніякого такого рішення Язов не прийняв. Відповідь була однозначною - училище необхідне для Збройних сил і закрити його не можна.

Насправді рішення про припинення діяльності училища і передачу приміщень відродженій Академії прийняв 23 січня 1992 р. перший міністр оборони України Костянтин Морозов. І ми завжди порівнюємо цей непростий вчинок (було багато противників серед військових) як рівнозначний вступу гетьмана Сагайдачного з усім Військом Запорозьким до Київського братства і підтримку ними Академії.

СВЯТО ЗІ ЛЬВОВА

12 квітня у студентів і викладачів НАУКМА була можливість познайомитися з видавцями блискучого культурологічного часопису «І». Переважна більшість присутніх шанувальників цього львівського за місцем друку і європейського за науковим рівнем журналу (друкується він і польською, і німецькою, і англійською мовами) не відала, чому він так називається. Мені про це розповів ще десь 1991 року його незмінний головний редактор і натхненник Тарас Возняк: «І – щоб москалі не переклали». Презентація була насиченою і цікавою.

Тарас Возняк – культуролог, видавець, чиновник.

ДЕНЬ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ

14 квітня. Велика кількість відвідувачів. Натхненні очі майбутніх студентів. Виступи деканів – переважно динамічні, конкретні й дотепні. Організація з боку PR чітка й проста. Кількісно переважають запитання про можливість вступу одночасно на дві спеціальності, про факультет журналістики, про ситуацію з гуртожитком, про тести.

«ПРОФЕСІЯ – РЕКТОР»

13 і 14 квітня на УТ-1 і УТ-2 показ ток-шоу під цією назвою. Записували його ще минулого року. Чесно кажучи, не думав, що передача вийде в ефір. Під час зйомки Оксана Марченко запитала мене про ставлення до футболу, і коли я згадав, як Суркіс знищив колись улюблене київське «Динамо», то побачив, що ведуча (я не знав, що вона об'єднана із еседеками "нуль") ніби обгала. Скоро навіть перервала роботу, пославшись на те, що замерзла. Професіоналізм??

ПОДАРУНОК ДЛЯ АНСАМБЛЮ

15 квітня московський майстер і композитор Микола Полозков (колишній княгиня) подарував для Ансамблю старовинних інструментів НаУКМА спінет – музичний інструмент, який виготовлено за зразком аналога із XVII століття і за автентичною технологією.

Засновник Ансамблю Сергій Крутиков.

Микола Полозков і нинішній керівник Ансамблю Тетяна Трезуб грають у чотири руки.

КОМУ ДО 25-П'ЯТИ...

19 квітня прозвучало інтерв'ю президента НаУКМА на першому каналі українського радіо у дивовижній рубриці «Про тих, кому до двадцятип'яти» – про роль випускників НаУКМА в каталізації зміни суспільно-політичної ситуації в державі. Журналістка Віра Перцова, правда, відразу застерегла, що мені більше років, але мова піде про моїх студентів. Цікавило її насамперед, чи не перевиховає суспільство на старий лад нестатдартно мислячих випускників НаУКМА. Як ви розумієте, я відповідав, що ні. Бо це так і є.

А питання про сексуальні меншини мене потішили. Невже це серйозно?

СЕМІНАР І РОЗДУМИ

2-8 квітня семінар-практикум Глобальної асоціації тестових технологій поблизу Відня. Продемонстрована президентом НаУКМА тестова система дістала високу оцінку фахівців, котрі відзначали як відчутну її перевагу комплексний характер і збалансованість складників, продуману варіантність вибору завдань, оригінальний метод оцінювання.

Завершила роботу робоча група з пошуку альтернативних джерел фінансування (керівник П.М.Шеремета). Рекомендації подано президенту. Вони будуть проаналізовані й на основі їх розроблена програма підвищення ефективності залучення додаткових коштів до бюджету НаУКМА. Дякую всім членам робочої групи.

НОВІ ПРИЗНАЧЕННЯ

Івахненко Сергій Володимирович, кандидат економічних наук, доцент - призначений головним бухгалтером НаУКМА.

Кравець Володимир Степанович, доктор біологічних наук, професор - призначений завідувачем кафедри біології.

Гірник Андрій Миколайович, кандидат філософських наук, професор - призначений завідувачем кафедри психології, педагогіки та конфліктології.

Грига Ірена Максимівна, кандидат медичних наук, доцент - призначена керівником Школи охорони громадського здоров'я.

ЗУСТРІЧІ

- 12 квітня - зустріч з Головою Федерації профспілок України з приводу можливості придбання під гуртожиток НаУКМА частини санаторію "Зірка". Проект рухається успішно.

- 26 квітня - професор University of Delaware Ярослав Білінський передає нам річники американських політологічних журналів.

- 26 квітня - відкриття Центру маркетинг Бізнес-Школи, фінансованого УМС. Блискучий майстер-клас Гендиректора УМС Еріха Франке.

- 29 квітня - Frederic Plasjon, координатор the Villa Decius Association у Кракові. Домовлено про участь НаУКМА в конференції "The Weimar Triangle in the New Europe - Model of cooperation between East and West" (жовтень) і низці семінарів.

ВІДГУКИ, ОЦІНКИ, ВІДПОВІДІ

Я вдячний за відгуки Андрію Кілакову, Романові Казанку, Ірені Гризи, Пилипові Зусу, Юрію Огульчанському.

На запитання П.Зуса, чому я вибірково згадую події в Академії, відповідаю, що пишу лише про ті, до яких безпосередньо причетний. Інше - функція «Академічної панорами».

.....З приводу дискусії в Колезі - дуже добре, що в студентів, які можуть написати таку статтю, як "Невесняні роздуми". Значить, добре вчимо. Прикро тільки, що про такі серйозні речі говориться у форматі анонімки. Крім того, гадаю, простий філологічний аналіз підтвердив би гіпотезу, що більшість текстів писані одною рукою.

Відгук п.Юрія Огульчанського наводжу повністю, оскільки проблеми, заторгнуті ним, турбують усіх:

Шановний В'ячеславе Степановичу! В 2-му числі "Діарішу" ознайомився з Вашими міркуваннями щодо нового фаху в нашій Академії - журналістики. Це чудово, тільки б не успадкували магістри-журналісти ганджі теперешніх "акул пера"... Мені здається, що сучасна журналістська братія хибує на три вади: 1) недосконале (м'яко кажучи) володіння українською мовою; 2) прогалини в знаннях шкільного курсу загальної освіти; 3) безпринципність, брак журналістської етики... Перше. І в усній і в письмовій мові медійників вельми часто трапляються такі елементарні огріхи, що просто руки розводиш. Значна частина журналістів використовують українську мову лише при виконанні службових обов'язків, є навіть такі, що готують свої матеріали російською, а потім перекладають українською. Чи не успадкують майбутні журналісти Києво-Могилянського "помолу", особливо ті, що й зараз поза аудиторіями переходять на російську, що ризик?... Друге. Інколи в публікаціях дивує незнання елементарних відомостей з історії, географії, літератури, права або, в гірших випадках, взагалі вельми приблизне уявлення про суть справи, яку автор намагається висвітлити. До того ж, частина журналістів не навчена користуватися словниками, довідниками, енциклопедіями... Третє. Безпринципність журналістів у сфері ідей, що є відзеркаленням цинізму й продажності верхніх шарів суспільства, закладає умови для відтворення цих же явищ у майбутньому. До цих явищ приймає й брак журналістської етики, коли друковані матеріали містять прямі образи особи або груп людей... Сподіваюся, що КМА вдасться уникнути Сцил і Харибд, які руйнують українську журналістику, якщо керівники цього проекту зможуть нейтралізувати наведені вище та інші загрози.

ПОМЕР ЮРІЙ ШЕВЕЛЬОВ...

Прожив майже 94 роки. Більшу частину – на чужині. Мав найвищі академічні титули. Був першим Почесним професором НАУКМА. Фактично розпочав навчальний процес у відродженій Академії - 1 вересня 1992 року у залі Подільської райдержадміністрації (бо ми ще своїх великих аудиторій не мали) прочитав першу лекцію для всіх тодішніх студентів – про походження української мови.

Був великий чоловік, неймовірно ерудований, з витонченим естетичним смаком, гостро-іронічний, академічний у мовознавстві й вибуховий у критичних рефлексіях. Жив останню частину життя на верхньому Мангеттені, біля Колумбійського університету. Зв'язатися з ним можна було лише в першій половині дня. Друга, як правило, присвячувалася музеям і театрам. Якось я запитав у нього, чи правда, що він літає на театральні прем'єри до Парижа на один вечір і відразу вертається додому. Ледь всміхнувся: «Коли бували гарні прем'єри...».

Вперше зустрілися ми з ним у Нью-Йорку наприкінці 1989 року. Він представив мене публіці перед моєю лекцією про Ліну Костенко в Українській Вільній Академії Наук. Вразило те, наскільки добре орієнтувався в тогочасному літературному процесі в Україні. Часом краще, ніж приписні критики Спілки письменників...

Потім було багато зустрічей – у Нью-Йорку, в Києві, на хуторі Дивосил.

Слухав у його квартирі спогади про Домонтовича (Віктора Петрова). Шевельов так і не повірив у версію, що той працював на НКВС. Стверджував, що його викрали і перевезли до СРСР. Карколомний детективний сюжет перебуває у зародку. Хтось його колись використає...

У 1990 Юрій Володимирович приїхав до України – вперше після майже півстоліття вимушеної еміграції. Його знамените звертання до учасників Першого міжнародного конгресу українців «Любі друзі, шановні вороги!» стало в ті дні афористичним. Поїхали тоді на хутір. Та подорож по дивовижно красивих місцевостях неймовірно розчулила Шевельова. Саме він запропонував: «Давайте, заспіваємо "Реве та стогне..."» Це було фактично на березі Дніпра.

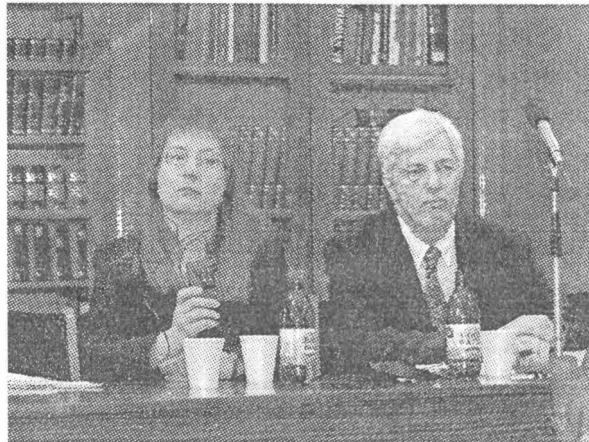
Потім похід у гори. На цьому фото Юрій Володимирович разом із Сашком Кириченком саме з того походу... Десь вони тепер спільно мандрують по далеким, невидимим людині світах... Вічна їм пам'ять...

Записав тоді в Книгу:

*Неділя 2 вересня 1990
Якщо можна сконтамувати Куліша з Бажаном.
"О тихі хутори, зинцями на схід, немов знаки
потужного маршруту"!
Спасибі і в твердому розумі - доброму майбутнього.
Юрій Шевельов.*

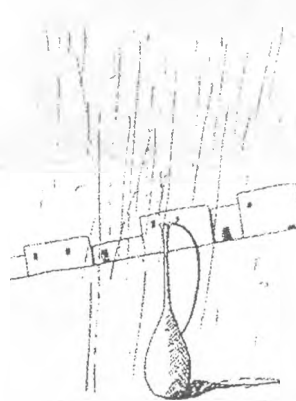
КОРОЛЬ КАРЛ XII і ГЕТЬМАН МАЗЕПА

Презентація дослідження «Карл XVII» Оси Карлсон, дослідниці з університету Упсали, відбулася 22 квітня в Конгрегаційній залі Староакадемічного корпусу, який заклав на початку XVIII ст. гетьман Мазепа. Це нова сторінка українською мовою шведсько-українських стосунків. У Швеції їм приділяється значно більше уваги, ніж у нас. Посол Оке Петерсон продемонстрував солідну монографію про Мазепу шведською мовою, видану досить давно, і пообіцяв постаратися дістати примірник і для нашої бібліотеки.

Оса Карлсон і Оке Петерсон під час презентації.

УЛЬТРАІЗМ ЛІНІЙ І ТІНІ

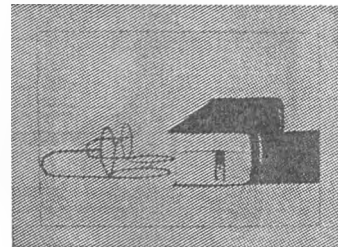

Злива

Виставка Ігоря Цикури в НАУКМА – простір для думки. Лаконізм ліній вражаючий. Що відчуває під зливою тонкошій плечик? Яку книгу читає Борхес? Том 1? «Писання передє читанням, заняття цивілізованішому, благороднішому, інтелігентнішому», – виклично говорив великий аргентинець.

Культурно-історичні змісти перетинаються – Вавілон і Палата №6. У роботах графіка біле просторове тло набирає змісту візуального символу. Саме розміщення простору в універсумі вельми умовне («Простий простір»). Скупі лінії підкреслено увиразнюють смислове навантаження чисто-незайманого простору листа («Полярники» – зразок). Недаремно так багато робіт не мають назви.

Іди. Думай.

Тінь фотографа Сергія Россінського, роботи якого використано в цьому числі, на тлі «Борхес. Том 1». Щось у цьому є... Правда?

brioukh@ukma.kiev.ua